Finansutskottets betänkande 1981/82:8

om översyn av det statliga företagsstödet

I detta betänkande behandlar utskottet motionerna

1980/81:659 av Ing-Marie Hansson m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen beslutar begära att regeringen utreder och framlägger förslag till förenkling och samordning av statens stödformer till näringslivet;

1980/81:1907 av Görel Bohlin m. fl. (m) vari – med hänvisning till motiveringen i motion 1980/81:1905 – hemställs att riksdagen hos regeringen begär tilläggsdirektiv för industristödsutredningen i syfte att göra en översyn av det totala statliga företagsstödet och därigenom åstadkomma en förenkling och reduktion av detsamma.

Motionerna

I *motion 659* anförs att en snabbt växande del av den offentliga sektorn utgörs av avdrags- och bidragsfloran för den enskilda företagsamheten. Staten och kommunerna måste även i framtiden spela en mycket aktiv roll för att hålla näringslivet starkt och vitalt. Skall sambandet mellan staten och näringslivet fungera bra måste det dock rensas från omständlig och snårig byråkrati och stelbenta riktlinjer. En sanering på området behöver alltså inte i första hand motiveras av sparsamhet utan kan ses som ett led i arbetet för att förbättra de ekonomiska kontakterna mellan staten och näringslivet.

I *motion 1907* (motivering i motion 1905) framhålls att det förutom brandkårsutryckningar i form av subventioner och stöd till krisdrabbade företag och branscher finns hela hundratalet olika stöd till näringslivet, bra och mindre bra. Selektiva stödformer i allmänhet kan sägas vara rent negativa för industrin i dess helhet, anser motionärerna. Risk finns nämligen att den statliga hjälp som kommer visst företag till del, som kanske inte hade egen kraft till fortsatt verksamhet, hämmar utvecklingsmöjligheterna hos andra mer livskraftiga företag.

Riksdagen har tidigare uttryckt angelägenheten av att de statliga stödåtgärderna utvärderades, vilket fick till resultat att regeringen tillsatte industristödsutredningen. Denna fick dock enbart till uppgift att se över de icke-permanenta stödformerna, medan stöd av mer reguljär natur inte omfattades av direktiven. Enligt motionärerna är det synnerligen angeläget att det totala statliga företagsstödet ses över i ett sammanhang.

Utskottet

Utskottet delar motionärernas syn att man bör eftersträva så enkla och effektiva former som möjligt såväl vad gäller utformningen som tillämpningen av företagsstöd. Olika typer av stöd har emellertid olika syften varför det inte alltid är så lätt att uppnå de rationaliseringsvinster m. m. som efterlyses i motion 659. I ett fall kan avsikten med ett stöd vara att försöka stimulera forsknings- och utvecklingsverksamheten i näringslivet. I ett annat fall kan stödet ha ett mer kortsiktigt syfte, t. ex. att ge arbete åt uppsägnings- eller permitteringshotad personal under en konjunkturavmattning.

I juni 1981 lade industristödsutredningen fram sitt slutbetänkande Att avveckla en kortsiktig stödpolitik (SOU 1981:72). De analyser som utredningen gjort tillgodoser delvis det krav på utvärdering som förs fram i motion 1907. Visserligen har utredningen koncentrerat sitt arbete på de icke-permanenta formerna av industristöd men erfarenheterna från utredningsarbetet torde kunna komma till användning även vid mer generella överväganden angående företagsstöd. Den nyligen avslutade utredningen om vissa regionalpolitiska medel. Differentierade arbetsgivaravgifter som regionalpolitiskt medel (Ds I 1981:21), utgör också ett värdefullt beslutsunderlag. Detsamma gäller företagsobeståndskommitténs betänkanden Företags obestånd – samordning av statliga åtgärder (SOU 1979:91 och 1981:37). Det statliga stödet till näringslivet är slutligen också föremål för en översyn av riksdagens revisorer.

För närvarande bereds förslag angående regionalpolitiken och småföretagen i regeringskansliet. Dessa avses föreläggas riksdagen under våren 1982. Enligt vad utskottet erfarit ingår som ett led i detta arbete också att pröva ändamålsenligheten och effektiviteten m. m. av olika statliga stödformer. Enligt utskottets uppfattning bör resultatet av detta arbete avvaktas.

Med det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motion 1980/81:659,
2. att riksdagen avslår motion 1980/81:1907.

Stockholm den 1 december 1981

På finansutskottets vägnar
ERIC ENLUND

Närvarande: Eric Enlund (fp), Kjell-Olof Feldt (s), Lars Tobisson (m), Rolf Rämgård (c), Paul Jansson (s), Arne Gadd (s), Bo Siegbahn (m), Per-Axel Nilsson (s), Karl-Anders Petersson (c), Roland Sundgren (s), Rolf Andersson (c), Christer Nilsson (s), Torsten Karlsson (s), Margareta Gard (m) och Daniel Tarschys (fp).

GOTAB 69947 Stockholm 1981